

SZAKOLCZAY LAJOS 1997

Hússzor öt mondat Kis breviárium az új
Magyar Napló két évtizedéből**1995**

„ti, ti, / március madarai, / színarany csőrűek, / ti vagy-
tok az én testvéreim: / hazámhoz, / Európához hűek!”
(Utassy József: *Korom madarak*, 10. sz.)

„a véres kövek kérnek / haldokló vizek kérnek / s mi
állunk a határon / csak állunk a határon” (Zbigniew Her-
bert: *A magyaroknak*, Gömöri György fordítása, 10. sz.)

„Ez a világ itt egy örökké épülő és / rombolódó világ-
mindenség, ahol / veszteségek vannak és újbóli / neki-
lendülések?” (Tornai József: *Bevezetés és párbeszéd*,
3. sz.)

„Létezik számunkra Magyarország és Európa.” (Kiss
Gy. Csaba: *Utak és állomások Európában*, 6. sz.)

„mi csüszköl fentről / oly vadul, / a szférák – olajo- /
zatlanul?” (Határ Győző: *Patior ergo sum*, 2. sz.)

1996

„A két szörnyű háborút ugyan nem a civilizáció rob-
bantotta ki, de gyengeségében hagyta, hogy az erő-
szak a testébe, egészen a lágy részekig hatoljon.”
(Jókai Anna: *Az ember-alatti ember*, 12. sz.)

„Meddig leszel még, Hazám, / betyárok által dúvadolt /
csárda?” (Kiss Benedek: *Márc. 15.*, 7–8. sz.)

„míg a füst az úrt belengi / hány oltárt kell még emelni /
a Genezis mintájára, / néma zsoldárt hagyva hátra?”
(Ágh István: *Istenháza*, 2. sz.)

„Belül csak fény van míg kívül sötét van / kívül meg
fényesség – ha benn: sötét” (Veress Miklós: *Gyertya-
tánc*, 5-6. sz.)

„Véres-vörös buzogányát bevágta / már a háború a Kár-
pátok kapujába” (Tóth Bálint: *Györök. Nyár*, 10. sz.)

„Ha az irodalom valóban a nemzet lelkiismerete, ez
olyan történelmi örökségünk, amelynek elprédálá-
sára semmilyen csábítás nem készíthet, semmilyen
tortúra nem kényszeríthet.” (Fekete Gyula: *Az iro-
dalmi életben talán a sokszínűség a legnagyobb ér-
ték; A csöndes fenyegetés légköre – A 80-as évek író-
szövetségi közgyűlései*, 3. sz.)

„Egynél-másnál ott még a holmi, / amiért kivonták
a kést. / Van a jövőn is mit rabolni.” (Illyés Gyula:
Mentve a zászlót, 11. sz.)

„Álmom maga a költemény. / Mikor egy angol álma
jön, / én más álmába költözöm. / Más mozi, fekete-
fehér... / Amennyi nyelv – megannyi éj.” (Lászlóffy
Aladár: *Mikor az angol álmodik*, 2. sz.)

„Az árnyék gyakran felelőtlenül / túllépi a fénysebes-
séget.” (Carl Norac: *Az árnyék*, Lackfi János fordítása,
1. sz.)

„De ha láttok egyszer mégis / egy szétnyíló sárga ha-
sadékot az égen / s megpörkölődött szempillát lebeg-
ni hosszan / a Vértes fölött / lehet, hogy Isten keres
újra / régi helyemen, ahol először látott.” (Csoóri Sán-
dor: *Lehet, hogy Isten keres*, 3. sz.)

1998

„A gazdaságra Brüsszelből vigyáznak / kinevezett
bürokráták. Ők adnak / parancsokat üzemnek, bolt-
nak, banknak – / ezt hívják mostan demokráciának.”
(Faludy György: *Új Európa*, 4. sz.)

„Mi önmagunkat is deportáltuk, s párszor kihajszol-
tuk a hómezőkre, a semmi ágának a legvégére, kis
hangtalan vacogásra.” (Lászlóffy Aladár: „...*Amelyen
titkos féreg foga rág...*” – *Magyar önkép az ezredfor-
dulón*, 9. sz.)

„holtomra éhes szakadékok között / vezettél idáig / és
most magamra hagysz?” (Rákos Sándor: *Ne hagyj
magamra*, 1. sz.)

„Míntha az ország helyzetét pontosan felmérni és
vonzó jövőképet felrajzolni a hazaiak feladata lenne,

a határon kívül élőké pedig ennek erkölcsi és anyagi támogatása.” (Borbándi Gyula: *Nyugat-európai magyarok – A szülőföld vonzásában és taszításában*, 4. sz.)

„ki szólaltatja meg a zsarnok katonáját” (Rába György: *A történet fonákja*, 7. sz.)

1999

„piros vére kinyitogatására / szűz vala ő mint a szent Szűz / eccer Budapest / máccor Bukarest” (Ferenczes István: *Didergés*, 2. sz.)

„Látása az időtlensége / ha kinéz szeme vakablakán” (Kiss Dénes: *Szemező*, 5. sz.)

„Egyre inkább megértjük egymást – / a föld felett, a föld alatt.” (Kolumbán Miklós: *Mindent eladtam*, 1. sz.)

„Csatlakozásunkat Európához mindig is úgy fogtam fel, mint családgyesítést.” (Szabad György: *A katedrán és a közéletben azonos célokért – Rosonczy Ildikó interjúja*, 3. sz.)

„semmi nem a tiéd; / ennek örülj, te, aki tér / vagy, hely, csont meg idő” (Vasadi Péter: *Belső beszéd*, 8. sz.)

2000

„Kollektív tudatunkhoz, önmagunk megismeréséhez hozzá kellene tartoznia az ugor népköltészetnek is – elvégre évszázadokat töltöttünk együtt.” (Bella István: *Közérthető rejtelen – Csontos János interjúja*, 1–3. sz.)

„az Úr csodásan működik az ő / szent lelke által minden nemzetnek / a maga nyelvén jelenté magát // mert minden emberi nemzet / csak a maga nyelvén válhat műveltté” (Kányádi Sándor: *Eretnek táviratok – Találkozás* (7–8–9. sz.)

„»Nézz rám, és nézd el, hogy volt merszem, Drága, / Eljöni hozzád ily csúfos alakban: / Síri lidércként, s alig egy órára / Édened üdvét zavartam.«” (Adam Mickiewicz: *A kísértet*, Bella István fordítása, 4–5–6. sz.)

„A nagy alkotók a Létnek lesznek örei.” (Czigány György: *Száz mondat – Tizedek*, 3. sz.)

„Álmomban mindig összeállnak / kész elemei a halálnak.” (Vári Fábián László: *Feltámadás*, 1–3. sz.)

2001

„Mint Mohamed koporsója, lebegtem magam sem tudom mi között, de hogy bizonytalan volt sorsom, azt éreztem.” (Albert Gábor: *Két elkallódott metopé*, 7–8–9. sz.)

„hát hurrá-rrá-rrádemokrácia / legyünk hálásak mind – az istenét / szabadság-szobrunk sírhant borítsa, / mert már csak büze terjed szertesztét.” (E. E. Cummings: *hálaadás 1956*, Siklós István fordítása, 10–11–12. sz.)

„Leteríthettek sortüzek / nem ölték meg szívedet / lyukas zászlódat lengeted. (Gyurkovics Tibor: *Srác*, 56, 10–11–12. sz.)

„Költőnek lenni gályarabság.” (Utassy József: *Költőnek lenni*, 4–5–6. sz.)

„te olthatatlan igazándiság / te igazítottál gyülni és teremni / szerettelek imádtam lenni / szerettelek szerettelek világ” (Határ Győző: *Kilobbanásra*, 7–8–9. sz.)

2002

„Elismerem, hogy minden állampolgárnak joga van olyan nevet viselni, amilyent óhajt, ha nem kényszerítésből teszi, de az államnak nincs jogában eltörölni vagy átkeresztelni, románul »átbotyézálni« ősi településeink helyét, ahol minden ásonyomra évezredek múltunk, ittlétünk, történelmünk és kultúránk nyomai kerülnek elő.” (Bálint Tibor: *Aurél, Isten ostora*, 3. sz.)

„Fogadj Hézád, Uristen, / Hogy láthassak jó álmot, / Álom, engem meg ne csalj.” (Mennyei harangok huzatlan megzognak – Csángó imák, 8. sz.)

„Ha a szabadság lenne hazám / bölcsöm a föld, az ég kupolám / mindennapi kenyere / lenne a végtelen” (Lehoczky Ágnes: *nyitott mondat*, 1. sz.)

„A 2. hadsereg – különösen III. hadteste – 1943. januári, februári visszavonulásának számtalan emberi

megpróbáltatását, szenvedését és tragédiáját igazán csak azok tudhatják, s foghatják fel, akik átélték azokat.” (Szabó Péter: *Magyarok a Don-kanyarban – Legenda és valóság* 3. sz.)

„Az eszmék, a gondolatok hordozója nem a kép, hanem a nyelv.” (Csoóri Sándor *Napóra*, 6. sz.)

2003

„Annak nincs jele, hogy a magyar nép nem örül neki, vagy éppenséggel helytelenítette volna a Szentkorona hazatérését.” (Kovács István: *Tanúskodás Washingtonban*, 7. sz.)

„Csontom kiolvad, Uram, / seb vagyok, süket-forró – / velem égsz, örök sárban / lángoló napraforgó.” (Szőlősi Zoltán: *Velem égsz*, 6. sz.)

„Raszkolnyikov szintén a vesztőhelynek, s így a szabadulásnak az esélyét szalasztja el, amikor gyilkossá lesz.” (Valaczka András: *Jellé vált sorok Dosztojevszkij és Pilinszky műveiben*, 2. sz.)

„Úgy füstölök egész nap, / mint papok a szentmisén, / Isten arcába fújom / a keserű füstöt én.” (Utassy József: *Magam gyilkosa*, 9. sz.)

„Az se lenne kevésbé érdekes, ha kérnénk a szabóságban egy transzcendentális öltönyt.” (Marsall László: *Az angyalok ihletétől megérintve* – Pósa Zoltán interjúja, 12. sz.)

2004

„Egész (addigi) költészetem érvénytelen – s ebben a hitbéli megerősítés is benne van –, ha nem arról beszélek, ami a szívem szerint a legfontosabb.” (Nagy Gáspár: *Ameddig temetetlen holtak lesznek...* – Szokolczay Lajos interjúja, 10. sz.)

„Hold, víz, éj metszéspontjában valahol / létem tűszúrásnyi fájdalma kiforr.” (Oláh János: *Pinceszeri elégia*, 2. sz.)

„De számomra nem az a megmagyarázhatatlan, hogy Szécsi Margit alig kap teret az emlékezetben, hanem az, hogy életében miért nem becsülték meg.” (Buda Ferenc: *„vértük az ősz vörös levelekkel”* – Szokolczay Lajos interjúja, 7. sz.)

„ki szabja ki hol a távol / és hol a közel / katona áll fölötted az / arcodba vizez” (Buda Ferenc: *Malom*, 7. sz.)

„Tudom, hogy mindannyian csak egyszer élünk, ahogy mondani szokás, épp ezért tartom, hogy íróember ne árusítsa magát, világlátását, meggyőződését a piacon, nemcsak azért ne, mert az a lelkiismeret emberéhez nem méltó, hanem azért se, mert akkor miből ír? (Mezey Katalin: *„Íróember ne árusítsa magát”* – Ekler Andrea interjúja, 11. sz.)

2005

„Ha egy politikusról ma kiderül, hogy besúgó volt, vagy a szovjet hatalom kiszolgálójaként segítette szabadságharcunk vérbefojtását, az nem számít a további politikusi pályát megsemmisítő bünténynek, hanem ettől még népszerűbb is lehet.” (Görömbei András: *Hivatásunk egzisztenciális ügy* – Ekler Andrea interjúja, 2. sz.)

„Korán kiderült, a diktatúra feltételei között független gondolkodásnak helye nincs, sajátos gondjainkat tekintve megértésre nem számíthatunk.” (Bodor Ádám: *„Minden a papíron dől el...”* – Erős Kinga interjúja, 9. sz.)

„Túlzsúfolt már a temető – mégis a holtak / hazajárnak a messzi városokból, jóhoni földben temetkezni el.” (Farkas Árpád: *Napóra*, 8. sz.)

„Itt csak mondom, néma kutya értse kint-bent most már a bánatot – / magammal szólhatok; Isten meg tördelje olvasónkon a szemeket.” (Kalász Márton: *Rózsakert*, 7. sz.)

„Hanyatt fekvé verdesni kezdesz, / vállnál leszorított madár? vagy angyal? / felemelkedés előtt.” (Prágai Tamás: *Azazello-krém*, 3. sz.)

2006

„Fölfelé törni: visszatérés. / Légy hát az értés és megértés / Isten segédje, építész...” (Csontos János: *Tizenkét kőműves – Makovecz Imre*, 2. sz.)

„A hét év után, amit kaptam, és leültem, egy más világra tértem haza.” (Dávid Gyula: *Vallomás október 23-a előestéjén*, 10. sz.)

„A kommunista pokol legmélyebb bugyra Magyarországon a recski haláltábor volt.” (Török Bálint: *Recsk*, 7. sz.)

„A valóság engem olyan mértékben elbűvöl vagy elrémiszt, hogy minden írásomnak köze van hozzá.” (Lázár Ervin: *Valami történt – Ekler Andrea* interjúja, 6. sz.)

„Mindig is tudtam, hogy költő vagyok. A fiatal költőkkel ellentétben én soha nem vágytam veszekedetten a minél több publikációra.” (Bella István: *„Mindig is tudtam, hogy költő vagyok”* – Zsille Gábor interjúja, 5. sz.)

2007

„Nekem nem az a fontos, hogy 1956 forradalom volt, hanem azt emelem ki mindig, hogy 1956 szabadságharc volt az elnyomó, megszálló tirannus és a külső megszállók hazai helytartói ellen.” (Szalay Károly: *Kalandos utakon – Badacsony T. Örs* interjúja, 1. sz.)

„És ki néz engem, a megvert, vad jéggel alázott keretet / ki jajgatja verésem, jég-alá száműzetésem milyen Éden: / még bent a szenvedésben, s már kívül a szenvedésen” (Juhász Ferenc: *A jégverés fehér düh-dialma*, 4. sz.)

„A kodályi életmód, oktatás, nevelés – enyhén szólva – nem harmonizált a kor kultúrpolitikájával.” (Szokolay Sándor: *Kodály, a kultúrateremtő*, 3. sz.)

„Fészket is javítgatja a madár.” (Serfőző Simon: *„Fészket is javítgatja a madár”* – Ködöböcz Gábor interjúja, 2. sz.)

„s úgy elmosnak az évek, akár a víz a partot, / foszlányéletem lenyeltem, mint szél a virágharagot...” (Bella István: *Csak a foszlánya lettem*, 6. sz.)

2008

„...nem lehet nyelvet váltani, valahányszor országot vagy világrészt vált az ember.” (Ferdinandy György: *„A dolgok csak akkor történnek meg, ha elmesélem őket”* – Szentmártoni János interjúja, 1. sz.)

„Az értelmiség nagyon gyakran tekinthető úgy a saját népe szemében, mint aki képviseli, kifejezi és tanúsítja a nemzeti közösség szenvedéseit.” (Bertha Zoltán: *Nemzeti irodalmi paradigma*, 11. sz.)

„Egy sóhajtás – a lélek fölszáll, / súlyosabb ég sötétje dől rám.” (Ébert Tibor: *Séta a sírkertben*, 9. sz.)

„A politika, úgy igaz, ahogy Kossuth is mondta, az egzisztenciák tudománya.” (L. Simon László: *A római szekér*, 10. sz.)

„Hogy válhatna a szó örökéletűvé, ha az eszmény, / melyhez mérte magát, rablótrófea lett.” (Hárs Ernő: *Aere perennius*, 5. sz.)

2009

„a kerek erdőn eltévedtünk, / vak büntudat köröz felettünk.” (Oláh János: *A gyolcson át*, 3. sz.)

„Egész életünkre legnagyobb hatással az a terület van, ahol a talpukat a földre tettük.” (Takáts Gyula: *Ahol a talpukat a földre tettük* – Oláh János interjúja, 1. sz.)

„Mert Ithaka sincs többé, a régi: / olajfáit-szöleit tönkretették / a kérők, s Penelope gazdag / konyháját is fölélték.” (Sulyok Vince: *Lemondás Ithakáról*, 2. sz.)

„Terümtévé elevelé miü isémüköt Ádámot, / es odutta volá neki paradicsumot házóá.” (Báger Gusztáv: *Paradicsom*, 1. sz.)

„Szükségünk van rá, mint a mosakodásra, mert a költészet tisztító, önfeledt, lázas és objektív, magával ragadó, uralhatatlan, de fegyelmező, személyiség-, lét- és alakteremtő erő, mélyről föláramló energia, röviden: szépség, hit, törvény, szeretet, szabadság és gondolat.” (Vasadi Péter: *„...költés a költészetért”*, 4. sz.)

2010

„A költői lét számomra az emberi létezést jelenti, egy velem, attól elválaszthatatlan.” (Rózsássy Barbara: „*A vers légkör, ami körülvesz* – Ekler Andrea interjúja, 7. sz.)

„Nedves testük végtelen egymáshoz ér / és még nem élnek veszéjtő *sorsukat*, / *Csak szelíden barbár* önmagukat!” (Dobai Péter: *Alig serdült leányzók – szépséges sipsiricák – fürdőzés után*, 5. sz.)

„Egy olyan költő, mint József Attila, a maga egész világot átfogó szemléletével, bölcsességével, amelyet ő is az életével és halálával pecsételt meg, nemcsak a magyarságnak, de az egész világnak szolgálhatott volna éppen a második világháború befejezése után egy nem mindennapi leckével.” (Hubay Miklós: *A drámatól megváltást reméltem* – Szokolczay Lajos interjúja, 8. sz.)

„Hadd káromkodjam ki magamat / jelen, / múlt és / jövő időmben! (Mezey Katalin: *Késői káromlás*, 6. sz.)

„A csillag épp így akarná, / ki Rédicsek fölött most feljő, / pihenj, Utassy Jóska: / az Úr kegyelméből költő.” (Vári Fábrián László: *Az Úr kegyelméből*, 10. sz.)

2011

„Reggel vért hánytam / Majd kisütöm ebédre / Harmadnapja nem” (Zalán Tibor: *Költészet*, 1. sz.)

„Fiatalkorában kisportolt alakja öregségére légiesen, sőt éterien sovány lett, de mindenekelőtt szellemi épségére és műveinek a hibátlanására volt kényes.” (Alföldi Jenő: „*A valóság vendége*” – Rába György 1924–2011, 3. sz.)

„Ráfizetsz, egész életteddel fizetsz, / mire megtanulod: nem játékos – / ő maga a játék. (Nagy Gábor: *A kártyás*, 4. sz.)

„Teleki Pál útja nem azonos a népi-falukutató mozgalomával, de beszélő viszony volt közöttük akkor is, amikor ellentétbe kerültek egymással.” (Salamon Konrád: *Teleki Pálra emlékezve – tragikus halála 70. évfordulóján*, 4. sz.)

„Sivatagos tájon haladunk, de oázistól oázisig.” (Vasy Géza: *Az Írószövetség elmúlt három éve*, 2. sz.)

2012

„S habár más nemzet föl se venné, / A költőket, ti magyarok, / Költőitek előtt, tinektek / Illő, hogy fejet hajtsatok.” (Petőfi Sándor: *A magyar politikusokhoz*, 3. sz.)

„Szabó Zoltán azt vallja, hogy az embertelenség és a Rossz folyton újjászületik, de Isten és a szépség is folyton újjászületik, egy változatlan univerzum ég-boltja alatt, azzal összhangban – ahogy halászok, pásztorok és parasztok, remeték, papok, csillagászok és szerelmesek élnek át az ezer meg ezer évet.” (Kodolányi Gyula: *Egy izig-vérig mai író*, 6. sz.)

„S ha új szavakat nem adsz hozzájuk, / Uram, ne tölts belém hát több csodát.” (Szentmártoni János: *Pohár*, 4. sz.)

„Azok a létünk racionalitásához nem tapadó pillanatok, amelyekben valamilyen más dimenziókban vértett a szívünk, vagy suhintásnyira boldogok voltunk.” (Marosi Gyula: *Lélekbe égő képek* – Urbán Péter interjúja, 1. sz.)

„mert örjönghet urunk, az undor, / a szépségnek van igaza.” (Tornai József: *A XXI. század költői*, 1. sz.)

2013

„szél visz / magával innen, / virág tolvajt, / ki voltam, / nem lenni / jobb szerettem, / aludni lenni / a hóban” (Kiss Anna: *Hó fölé a rózsák*, 1. sz.)

„éjszaka százéves vagyok, / éjszaka rég halott, / éjszaka halhatatlan” (Czigány György: *Orpheus-éj*, 4. sz.)

„A rejtélyek, a világ és a személyiség titkai érdekelnek.” (Tóth Erzsébet: *Galaxis minden köre* – Csontos János interjúja, 12. sz.)

„Azt kívánom, hogy az Isten elvegye, / Csak ne legyenek egy élőnek özvegye.” (Kiss Judit Ágnes: *Hallgató*, 1. sz.)

„sortüz előtt. egymagam vagyok.” (Siklós István: *csöndErdeje előtt*, 10. sz.)

2014

„A vízaknai ütközetet követően a népfelkelők és katonák, miután ruhájuktól, értékeiktől megfosztották, háromszázhatvanegy halott honvédet hánytak az 1827-ben műveléssel felhagyott sóbánya kétszáz méter mély Nagyaknájába.” (Kovács István: *„Négy nap dörgött az ágyú Vízakna s Déva közt...”, 3. sz.)*

„Sortárs, időm lejárt, / nem hagytam mást reád, / csak egy testet s egy lelket: / ezt azért, hogy elásd, / azt, hogy belélegezzed.” (Hárs Ernő: *Áldatlan korban éltünk...*, 7. sz.)

„S mikor egy távoli szárazföldi kertben, / hol paradicsomaid pirulnak telten, / hozzájuk hajolsz, akkor lerogyni rendel, / nem emelkedsz fel már, érted jött a tenger.” (Döbrentei Kornél: *A tenger érted jön*, 1. sz.)

„A hetvenes évektől kezdve és a nyolcvanas években nemcsak alapos ismereteket szereztem a magyarországi irodalmi és művészeti közéletéről, de résztvevője is lettem különösen azon körök találkozóinak és vitáinak, amely körök – az uralkodó rendszer kritikusaként az ország politikai vezetésével szembenálló, független kulturális tevékenységet folytattak.” (Konrad SutarSKI irodalmi útjai – Szenyán Erzsébet interjúja, 9. sz.)

„Szentlélek Úristen, amikor lángnyelvet / lobbantott fejünk fölé, / dicsőítésen túl akarta, osztozzunk / a teremtés örömén, / mert szerelem nélkül, szívünk élve kihül, / ölünk tüze ördögé.” (Ágh István: *Farsangi pünkösddőlés*, 5. sz.)

Ezékias püspök (részlet, 1984)